

İNGİLTERE-FRANSA ARASINDAKİ YEDİ YIL SAVAŞLARI (1756-1763): KASITSIZ SAVAŞ?

I. SAVAŞA ZEMİN HAZIRLAYAN ETKENLER

Yedi Yıl Savaşları, İngiltere ve Fransa arasındaki imparatorluk kurma yarışının tüm dünyaya yayılmış mücadelesidir. Amerikalılar, bu savaflara 'Fransız' veya 'Yerli' savaşı deseler de, Yedi Yıl Savaşları ilk dünya savaşı olarak tanımlanabilir. Sadece Kuzey Amerika'da değil, Karayipler'de, Güney Asya'da, Batı Afrika'da İngiltere ve Fransa arasında yoğun çatışmalar yaşanmıştır. İngiltere savafları kazanmış olsa da, kazancı ancak kısa süreli olmuştur. Savaş zemin hazırlayan bazı etkenler şunlardır:

- A. Merkantalizm: 1756 öncesi, Avrupalı güçler paralı askerlere ücretlerini ödeyebilmek için altına ihtiyaç duyuyorlardı. Bunu elde etmek için de, dış ticaret fazlalığı gerekiyordu. Dolayısıyla, bunlar, kendi imparatorluklarını kurmaya çalışıyorlardı.
- B. Kuzey Amerika'nın Tamamlanamamış Paylaşımı: Fransa Kubek'i, İngiltere de sonraları ABD'nin doğu kıyıları olarak anılacak olan bölgeye sahipti. Ancak, Ohayo Vadisi ile başlayan geniş vahşi alan kimin olacaktı? Aix-la-Chapelle Antlaşması (1748) bu sorunu çözmemişti.
- C. Askeri gerçekler:
 1. Sadece İngiltere ve Fransa dünya çapına yayılabilecek askeri güce sahipti.
 2. İngiltere'nin Fransa donanmasının gücünü ikiye katlayacak bir donanması olsa da, Fransa'nın kara ordusu İngiltere'ninkinden çok daha güçlüydü.
- D. Savaşın Kronolojisi:
 1. 1752 ve 1753 yıllarında, Fransa, Ohayo Vadisi'nde İngiltere'ye ait küçük bir ticaret merkezini yerle bir edip yerine kendisine ait iki kale inşa etmişti.
 2. 1753 ve 1754 yıllarında, İngiltere, Fransa'yı Ohayo Vadisi'nden atmak için üç sefer yapsa da bunlar başarısız olmuştu.
 - 1753 Sonbahar: Virjinya'dan yola çıkan bir birlik Fransa'ya ait Le Boeuf Kalesi'ne saldırmış ancak başarısız olmuştu.
 - 1754 Şubat: Virjinya'daki askeri birlik Pitsburg'da bir kale kurmuş ancak kale Fransızlar tarafından ele geçirilip ismi Duquesne Kalesi olarak değiştirilmişti.
 - 1754 Haziran/Temmuz: George Washington liderliğindeki Virjinya ordusu Fransızlar tarafından yenilmiş ve teslim olmuştu.
 3. 1755'in başında, İngiltere General Braddock komutasındaki iki taburu İngiltere'den Amerika'ya Fransızlar'ı Ohayo Vadisi'nden sürmek için gönderdi. İngiltere, General Braddock'un sadece savunma amaçlı olarak gönderildiğini iddia etse de, Fransızlar bunun böyle olmadığını biliyorlardı ve Ohayo Vadisi'nin kendilerinin olduğuna inanıyorlardı.
 4. 1755 Mayısında, Fransa, savaş donanmasının üçte biri olan 6 tabur donanma taburunu silahlarından arındırılmış olarak Amerika'ya gönderdi.
 5. Aynı yıl Haziran'da, İngiliz Amiral Boscawen, bu 6 taburu Nivfandlend açıklarında ele geçirmek istedi.
 6. İki ülke arasında görüşmeler kesildi ve 18 Mayıs 1756'da savaş patladı.
- E. Bu savaş, yanlısamlar sonucunda başlamıştır. Üç çeşit yanlış algılama gözlemlenebilir:
 1. Hem kendi hem de diğerinin niyet ve hareketleri ile ilgili yanlış algılamalar.

2. Kendi hareketlerinin akabinde diğ erinin olası cevabıyla ilgili yanlış algılamalar: Devletler, kendi hareketlerinin diğ erinin iş birliğine yol açacağını düşünürken, aslında bir direnç yaratmışlardır. İngiltere'nin Braddock'u göndermesi, hiç beklenilmeyen bir şekilde Fransa'nın 6 taburu göndererek durumu tırmandırmasına yol açmıştır. Fransa'nın bu hareketine cevap olarak İngiltere durumu daha da tırmandırmıştır.
3. Anlaşmazlığa neden olan konunun değ eri ile ilgili yanlış algılama: Bu değ er, hem Fransız hem de İngiliz liderler tarafından fazlasıyla abartılmıştır.

II. YEDİ YIL SAVAŞLARI'NIN NEDENLERİ

A. Yanlış algılamalar: Bunlar Jervis'in tarif ettiği biçimde bir sarmala neden olmuş mudur?

1. İngiltere'nin yanlış algılamaları:
 - a. Statükonun Yapısı -- 'Ohayo bizimdir!'
 - Virjinya valisi Dinwiddie, İngiltere ile olan yazışmalarında Ohayo Vadisi'ni 'İngiliz Malı' olarak tanımlamıştı (hatta birisinde Fransızlar'ı 'İngiliz malını iş gal edenler' olarak tasvir etmişti). Halbuki Ohayo Vadisi İngiltere'nin malı değ ildi çünkü statüsü belirlenmemişti.
 - b. Fransa'nın Hareketleri – İngiltere, Fransa'nın davranışlarındaki saldırganlığı abartmıştı.
 - Dinwiddie'a göre, Fransızlar, Alleghani bölgesinin doğ usunu iş gal ederek (ki etmemişlerdi), daha büyük bir Kuzey Amerika fethine hazırlanıyorlardı.
 - Masasuç ez valisi Shirley, Londra'ya Fransa'nın Masasuç ez'i iş gal ettiklerini söylemişti. Oysaki bu gerçek değ ildi.
 - Dinwiddie, Londra'ya Fransızlar'ın Ohayo Vadisi'ndeki İngiltere askerlerine saldırdığını söylemişti. Ancak Fransızlar Ohayo Şirketi'nin paralı askerleriyle savaşmış lardı, İngiliz hükümetinin birlikleriyle değ il. Ohayo Şirketi için kale inşa edenler 'bizim insanlarımız', kale de 'bizim kalemiz' biçiminde yanlış tanımlanmıştı. Bunlar İngiliz hükümetinin personeli veya mülkü değ illerdi.
 - c. Fransızlar'ın Niyetleri: İngiltere, Fransa'nın yayılcılık hususunda niyetlerini abartmıştı.
 - Dinwiddie, Londra'ya, hiç böyle bir niyetleri olmadığı halde, Fransızlar'ın tüm Kuzey Amerika'yı fethetmek için çıktıklarını söylemişti.
 - d. İngiltere'nin Hareketleri – İngiltere, kendi hareketlerinin ne kadar saldırgan olduğunu anlayamamıştı.
 - Dinwiddie, Ohayo Vadisi'nde kendi başlattığı kale inş atını Londra'ya bildirmemişti.
 - Dinwiddie, Fransızlar'a karşı savaşan yerlileri nasıl desteklediğini de Londra'ya bildirmemişti.

Böyle yanlış algılamalar birbirlerini şu şekilde beslerler: statükoyla ilgili yanlış algılamalar → diğ erinin hareketleri ile ilgili yanlış algılamalar → diğ erinin niyetleri ile ilgili yanlış algılamalar → diğ erinin cezalandırma politikasına nasıl cevap vereceği ile ilgili yanlış algılamalar. Muhtemelen bu durumda bu süreç gerçekleşmişti.

2. Bunlar hakkında az bilgimiz olsa da, Fransa'nın da benzer yanlış algılamalara sahip olduğunu söyleyebiliriz.
3. Yukarıdakilere ek olarak düşünölebilecek inançlar ve yanlış algılamalar (yukarıdakilerin sonucunda mı ortaya çıkmışlardır?)
 - a. Her iki taraf da diğeri yayılmacı olarak görmüştü.
 - b. İki taraf da sert bir politikanın diğeri tarafı durduracağını düşünüyordu. Ama diğeri tarafın cevabı durumu tırmandırmak oldu.
 - i. İngiltere, Fransa'nın Braddock'un iki taburuna karşı birşey yapmayacağını düşünmüştü. Ancak Fransa'nın cevabı 2'ye karşı 6 tabur göndermek oldu.
 - ii. Fransa da İngiltere'nin 6 tabura cevap vermeyeceğini düşünüyordu. Ama İngiltere'nin cevabı bu taburlara saldırmak oldu.
 - c. Her iki taraf da sorunu görüşme yoluyla çözmek hususunda gönölsüzdü çünkü:
 - i. Görüşmeye davet etmenin bir zayıflık göstergesi olduğunu düşünüyorlardı.
 - ii. Taviz vermenin kendi inanılrlıklarına zarar vereceğini düşünüyorlardı.
 - iii. Görüşmelerin nasıl olsa sonuçsuz kalacağına inanıyorlardı. Ancak, görüşölmediğı için, her iki taraftaki yanlış algılamalar devam etti.
 - d. İngiltere, üzerinde anlaşmazlık olan noktaların değerini abartmıştı. İngiltere, Fransa'yı yenerek Kuzey Amerika üzerinde kontrol kurabileceğini düşünüyordu. Gerçekte, İngiltere'nin zaferi ona Kuzey Amerika'ya mal oldu. Kendilerinin Fransa tarafından işgal edilecekelerini düşünen koloniler, İngiltere'nin korumasına güvenmemeye başladılar. Bu da onların, İngiltere'nin isteklerini yerine getirmede daha az hevesli olmalarına yol açtı. Sonuçta, 1775-1776 yıllarında ayaklandılar. Washington liderliğindeki ordu İngiliz birliklerine saldırdılar.
- B. Anlaşmazlıkların Çözölememesi: 1748 Aix-la-Chapelle Antlaşması'nda boşluklar vardı.
- C. Dört adet kırılgnlık/fırsat penceresi:
 - a. İngiltere, Fransa'ya karşı olan askeri üstönlüğünün azalmakta olduğunu görüyordu. İngiliz yöneticiler, İngiltere'nin şu anda savaşa Fransa'dan daha fazla hazır olduklarına inanıyorlardı. Ayrıca, Fransa'nın savaş filosu inşa ettiğini biliyorlardı.
 - b. Fransa da İngiltere'nin gücünün arttığını görüyordu. Fransızlar, İngiltere'nin kıta Avrupası'nda (örneğin İspanyollar ile) ittifaklar kurduğunu ve Ohayo Vadisi'ne doğru yayılmakta olduklarını görüyorlardı.
 - c. İngiltere'nin Braddock yönetiminde iki taburu göndermesi, Fransızlara ihtiyaçları olan taktiksel pencereyi açtı: 'Savaş başlamadan ve İngiltere denizleri bloke etmeden önce, Kuzey Amerika'ya karşı güçler göndermeliyiz. Sonra yapamayız!'
 - d. Fransızlar'ın 6 taburu göndermesi de, İngiltere için iki yönlü bir pencere açmıştı: 'Fransız donanmasının üçte birini yok edebiliriz!' ve 'Eğer saldırmazsak, Fransa Kuzey Amerika'da üstönlük kuracak!'

Not: c ve d'de bahsi geçen pencereler, hükümetlerin farkında olmadan açtıkları pencerelerdi.
- D. Birikimli kaynaklar üzerindeki yarış ve güvenlik yarışı

E. Sınırlı ve maliyeti düşük bir savaş beklentisi.

III. SONUÇ: İNGİLTERE SAVAŞI KAZANIR → İNGİLTERE AMERİKA'DAKİ KOLONİLERİNİ KAYBEDER (NE SİNİR BOZUCU BİR DURUM!)

IV. YEDİ YIL SAVAŞLARI'NDAKİ TIRMANIŞ ŞEKLİ: İngiliz liderler Kuzey Amerika'da savaşı engellemek için çok uğraşsalar da başarısız olmuşlardı.

AVRUPA TARİHİNDEKİ BÜYÜK SAVAŞLAR

1. Yedi Yıl Savaşları: İngiltere-Fransa, 1756-1763. İngiltere kazandı.
2. Yedi Yıl Savaşları: Kıta Avrupasında, 1756-1763. Prusya'nın karşısında Avusturya, Rusya, Fransa. Kanlı bir çarpışmayla son buldu.
3. Amerikan Devrimi, 1775-1783. İngiltere'nin karşısında Amerikan kolonileri. ABD bağımsızlığını kazandı ama bu büyük bir savaştan ziyade yan savaş olarak tanımlanabilir.
4. Fransa'nın Devrim ve Napolyon Savaşları, 1792-1815. Fransa'nın karşısında Avusturya, Prusya, Rusya, İngiltere ve diğerleri. Fransa kaybetti. Fransız monarşisi yeniden kuruldu ve birkaç milyon insan öldü. Nedenleri: Devrimci Fransa ve onun oligarşik komşuları, birbirlerinin diğerini devireceğinden korkuyorlardı. Fransa, kısa sürebilecek bir üstünlüğü olduğunu düşündüğünde diğerlerine saldırdı. Ayrıca Fransa bu savaşlarla tüm Avrupa'ya devrimi yayabileceğine de inanıyordu. Kısaca söylemek gerekirse, güvenlik korkuları ve algılanan saldırı üstünlüğü fırsatları ve pencereler savaşı getirdi.
5. Kırım Savaşı, 1854-56. Rusya'nın karşısında İngiltere, Fransa, Osmanlı İmparatorluğu. İngiltere, Fransa ve Osmanlı İmparatorluğu Rusya'yı yendi; 825,000 kayıp verildi. Ana nedeni: karmaşık bir yanlış algılamalar silsilemesi. (1) 'Ruslar geliyor!' İngiltere ve Fransa'nın Rusya ile ilgili çok de gerçekçi olmayan korkuları vardı (a) Rusya'nın gücü ile ilgili yanlışlamaları vardı: 'Rusya Avrupa'nın en güçlü devleti!' Aslında Rusya son derece geri kalmış bir devletti ve en üstte yer almaya yakın bile değildi. (b) Rusya'nın yayılmacılığı ilgili yanlışlamaları vardı: 'Rusya'nın Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalama niyeti var!' Oysaki yoktu. (2) 'Fransızlar geliyor!' 1792-1815 yılların arasındaki devrim Fransası ile ilgili yaşananları temel alarak, Rusya Fransa ile ilgili yanlış korkulara kapılmıştı ve bu korkuların Avusturya ve İngiltere tarafından da paylaşıldığını düşünüyordu. (3) 'Türkler çöküyor!' Rusya, yanlış bir biçimde Osmanlı İmparatorluğu'nun o dönemki güçsüzlüğünü çökmek olarak yorumladı. Halbuki imparatorluğun dağılması on yıllar aldı. Diğer nedenler: (4) Dinlerin savaşı – 1690-1852 'Keşişlerin Savaşı'. Katolik ve Ortodokslar'ın Kudüs ve Filistin'deki kutsal yerleri koruma ve kontrol altına alma yarışı. Fransa Katolikler'i desteklerken, Rusya Ortodokslar'ı destekledi. Evsahibi Osmanlı'ya da hakemlik görevi verildi. Sorun da burada başladı. (5) Rusya'nın Osmanlı'ya karşı kullandığı zorbaca taktikler, diğerlerinde Rusya'nın saldırgan niyetleri olduğu konusunda ikna etti. (6) Fransız lider 3.Napolyon kendini güvende hissetmeyen ve sorumsuz bir demagog olarak dini duyguları Fransız halkını kendi tarafına çekmek için kullanıyordu – Fransa'nın demokratikleşmenin erken dönemlerinde olduğunu gösteren bir belirti mi? (7) Rusya, Osmanlı'nın parçalanması ile ilgili bir anlaşmaya varmak istiyordu ve bunun Rusya-İngiltere anlaşması olmasını istiyordu. Halbuki İngiltere Osmanlı'nın çökmesinin yakın olmadığını düşündüğünden, Rusya'nın tekliflerini örtülü bir tehdit olarak algıladı. Bu da İngiltere'de Rusya'nın niyetleri hususunda alarm zillerinin çalmasını yol açtı.

6. Almanya'nın Birleşme Savaşları, 1864-1871. Prusya, 1864'te Danimarka ile, 1866'da Avusturya ile, 1870-71'de Fransa ile savaştı, 250.000 kayıp verildi. Prusya hepsini kazandı.
7. Birinci Dünya Savaşı, 1914-1918. İttifak Devletleri (Almanya ve Avusturya)'nin karşısında Üçlü İtilaf (İngiltere, Fransa, Rusya), 20 milyon insan öldürüldü. İtilaf Devletleri kazandı.
8. İkinci Dünya Savaşı, 1939-1945. Mihver Devletleri (Almanya, İtalya, Japonya)'nun karşısında Büyük İttifak (İngiltere, Fransa, Polonya, SSCB, ABD ve diğerleri). 35 ila 60 milyon insan kaybedildi. Müttefikler kazandı.
9. Soğuk Savaş, 1945-1989. Sovyetler Birliği'nin karşısında NATO, Japonya ve diğerleri. Soğuk Savaş'ın içindeki sıcak savaşlar: Kore 1950-53 (2-4 milyon kayıp), Vietnam 1945-75 (2,5 milyon kayıp), Afganistan 1979-92 (1 milyon kayıp), Angola 1975-91 (1 milyon kayıp), Kamboçya 1979-89 (64,000 kayıp), Nikaragua 1983-91 (200,000 kayıp), El Salvador 1979-89 (70,000 kayıp), Guatemala 1954-96 (200,000 kayıp), Endonezya 1965 (500,000 kayıp), Batı Timor 1975-99 (200,000 kayıp) ve diğerleri. NATO kazandı.
10. Medeniyetler Savaşı (Teröre Karşı Savaş)? 2001-.